

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) ประเภทการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยมุ่งศึกษาการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหาการติดยาเสพติดของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษาในจังหวัดขอนแก่นและมีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

- 3.1 ขั้นตอนในการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

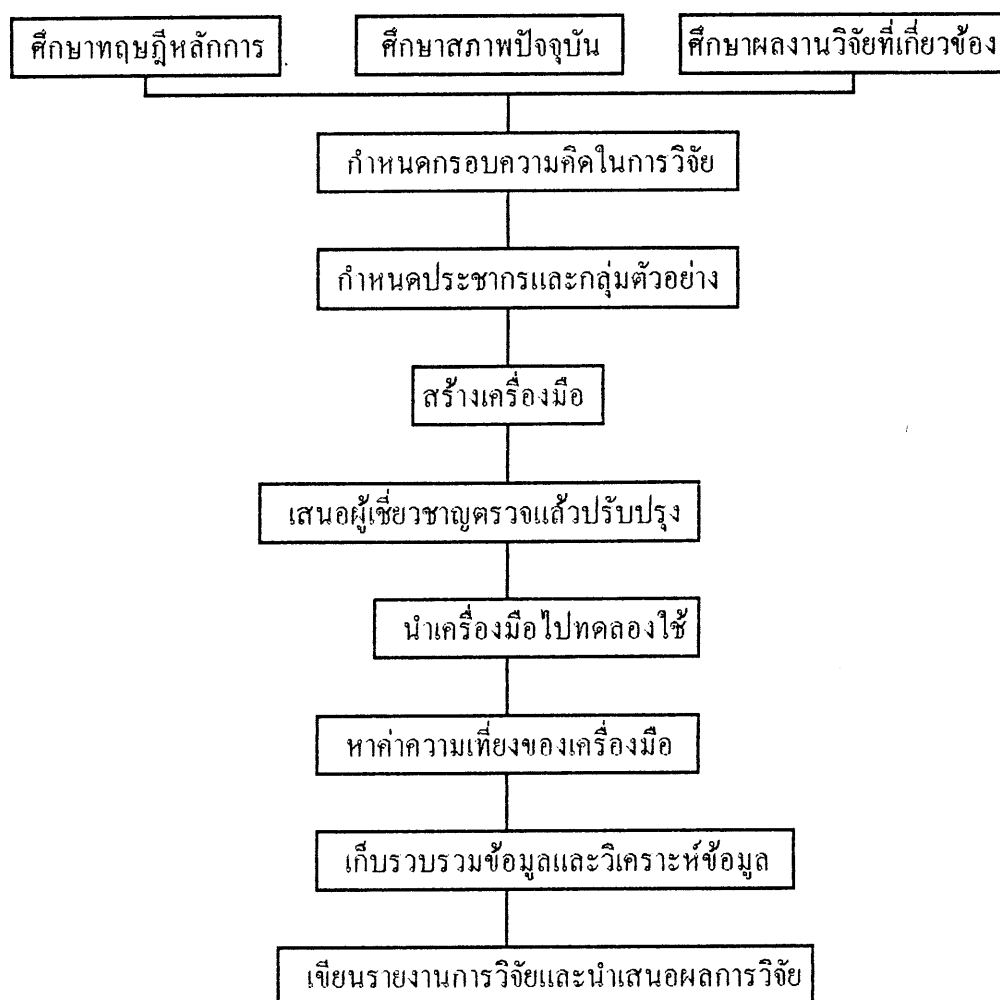
3.1 ขั้นตอนในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้ คือ

1) ศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาสภาพปัจจุบันจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู-อาจารย์ เจ้าหน้าที่ในสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด และเจ้าหน้าที่ในกรมสามัญศึกษาผู้รับผิดชอบงานป้องกันและแก้ปัญหาติดยาเสพติด

- 2) กำหนดกรอบความคิดในการวิจัย
- 3) กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 4) สร้างเครื่องมือ โดยยึดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นหลัก
- 5) เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงของเครื่องมือ และปรับปรุงแก้ไข
- 6) นำเครื่องมือไปทดลองใช้และหาความเที่ยงของเครื่องมือ
- 7) เก็บรวบรวมข้อมูล
- 8) วิเคราะห์ข้อมูล
- 9) เขียนรายงานการวิจัย
- 10) เสนอผลการวิจัย

ลำดับขั้นตอนในการวิจัยแสดงรายละเอียด ได้ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 ลำดับขั้นตอนในการวิจัย

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ประชากร ประกอบด้วยข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น จำนวนทั้งสิ้น 3,281 คน ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 71 คน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครอง จำนวน 71 คน และข้าราชการครูสายผู้สอนจำนวน 3,139 คน จากโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 23 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 33 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 15 โรงเรียน

2) กลุ่มตัวอย่าง

(1) ผู้บริหารโรงเรียนใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนละหนึ่งคน รวม 71 คน

(2) ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครอง ใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนละ 1 คน รวม 71 คน

(3) ครูผู้สอนเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบอิงความน่าจะเป็น (Probability sampling) และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane⁹ โดยยินยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 356 คน คิดเป็นร้อยละ 11.34 ของจำนวนประชากรแล้วกำหนดส่วน (Quota sampling) ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละโรงเรียน จึงทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) ผลการสุ่มตัวอย่างมีรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอน

ที่	โรงเรียน	จำนวน	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
	<u>โรงเรียนขนาดใหญ่</u>		
1.	ขอนแก่นวิทยายน	252	27
2.	แก่นนครวิทยาลัย	195	21
3.	ชุมแพศึกษา	151	16
4.	บ้านไผ่	131	14
5.	ศรีกระนวนวิทยาคม	100	11
6.	ภูเวียงวิทยาคม	95	10
7.	นครขอนแก่น	120	13
8.	กัลยาณมิตร	173	19
9.	เมืองพลวิทยาคม	104	11
10.	น้ำพองศึกษา	109	12
11.	มัญจาคีรีศึกษา	83	9
12.	ขามแก่นนคร	145	16

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอน (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	จำนวน	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
13.	หนองสองห้อง	63	7
14.	ชนบทศึกษา	74	8
15.	หนองเรือวิทยา	50	5
	รวม	1746	199
<u>โรงเรียนขนาดกลาง</u>			
1.	อุบลรัตน์พิทยาคม	44	5
2.	สีชมพูศึกษา	43	5
3.	พล	44	5
4.	ชำสูงพิทยาคม	31	3
5.	โคกสีพิทยาสรรพ์	51	5
6.	ฝางวิทยายน	43	5
7.	มิ่งเมืองขอนแก่น	90	10
8.	เวียงน้อยศึกษา	36	4
9.	โนนหันวิทยายน	46	5
10.	รังสรรค์พิทยาคม	35	4
11.	น้ำพองพัฒนาศึกษา	45	5
12.	ท่าพระวิทยายน	58	6
13.	เวียงใหญ่พิทยาคม	35	4
14.	นาจานศึกษา	23	2
15.	สาวะถีพิทยาสรรพ์	39	4
16.	โคกโพธิ์ไชยศึกษา	27	3
17.	เขาสวนกวางวิทยานุฎ	28	3
18.	บ้านลานพิทยาคม	26	3
19.	หนองนาคำพิทยาคม	28	3
20.	เปือยน้อยศึกษา	23	2

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอน (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	จำนวน	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
21.	เวียงวังกตวิทยาคม	26	3
22.	โนนสะอาดวิทยาคาร	28	3
23.	จรเข้วิทยาคม	31	3
24.	ท่านางแนววิทยายน	24	2
25.	บ้านแฮดศึกษา	30	3
26.	ภูผาม่าน	28	3
27.	ประชารัฐวิทยาเสริม	26	3
28.	พระยืนวิทยาคาร	34	4
29.	กุดขอนแก่น	23	2
30.	ขอนแก่นพัฒนศึกษา	7	1
31.	ดงมันพิทยาคม	17	2
32.	บัวใหญ่พิทยาคม	27	3
33.	จตุรมิตรวิทยาคาร	45	5
	รวม	1141	123
<u>โรงเรียนขนาดเล็ก</u>			
1.	ผาขาววิทยายน	16	2
2.	บึงไทรพิทยาคม	15	2
3.	ยางคำพิทยาคม	19	2
4.	ก้านเหลืองวิทยาคม	15	2
5.	สิหราชเดโชชัย	12	1
6.	พังทวยพัฒนศึกษา	14	2
7.	โนนข่าวิทยา	8	1
8.	โคกนางามพิทยาสรรพ์	14	2
9.	หนองตามไก่	2	1
10.	มัธยมหนองเจียด	6	1

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอน (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	จำนวน	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
11.	หนองกุงวิทยา	12	1
12.	แท่นศิลาพิทยศึกษา	9	1
13.	ไทรคามวิทยา	14	2
14.	ม่วงหวานพัฒนศึกษา	16	2
15.	หนองสองห้องวิทยา 2	6	1
16.	นาजूวิทยาสรร์	14	2
17.	หนองขามพิทยาคม	3	1
18.	ชุมแพวิทยาลั	7	1
19.	คำแคนวิทยาคม	14	2
20.	มัธยมโพนเพ็ก	5	1
21.	โสกกนเค้นประชาอุปถัมภ์	7	1
22.	ขอนแก่นวิทยาลั	16	2
23.	พระธาตุขามแก่นพิทยาลั	6	1
รวม		252	34
รวมทั้งสิ้น		3139	356

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 ลักษณะและเนื้อหาของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประเภทแบบตรวจสอบรายการ (Checklists) และ แบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating scales) ชนิด 5 ระดับโดยอาศัยเทคนิคของลิเกิท (Likert scale) ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นเองโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการที่ถามเกี่ยวกับเพศ อายุ อายุราชการ วุฒิการศึกษา หน้าที่ และความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาเสพติดในโรงเรียน เป็นแบบตรวจสอบรายการประกอบด้วยข้อมูลจำนวนนักเรียน สภาพของปัญหาในโรงเรียน สาเหตุของการติดยาเสพติด

งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหาอาสพติด ชนิดของยาเสพติดที่แพร่ระบาดในโรงเรียน กิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ปัญหา

ตอนที่ 3 ข้อมูลการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหาอาสพติดในโรงเรียน เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เนื้อหาประกอบด้วย การวางแผน การจัดตั้งองค์กร หรือทีมงาน การจัดกิจกรรม งบประมาณในการดำเนินการ การกำกับติดตามและรายงานผล การประสานงาน และการประชาสัมพันธ์

ตอนที่ 4 ปัญหาในการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหาอาสพติดในโรงเรียน เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สํารวจปัญหาในการดำเนินการในด้านบุคลากร การจัดการ วัสดุอุปกรณ์ และด้านงบประมาณ

3.3.2 ขั้นการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือขึ้นเองตามกรอบความคิดของการวิจัยที่ได้อาศัยมาตรการป้องกันและมาตรการแก้ไขปัญหานักเรียนติดยาเสพติดในสถานศึกษาของกรมสามัญศึกษาเป็นแนวทาง และได้รับคำแนะนำ การตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ จนได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษาหลักการ ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) วิเคราะห์นโยบาย มาตรการ และแนวปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 3) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ รวมทั้งกำหนดโครงสร้างของเครื่องมือ
- 4) เขียนข้อกระทงตามโครงสร้างที่กำหนดไว้แล้วในข้อ 3
- 5) เสนอเครื่องมือต่อผู้เชี่ยวชาญให้ตรวจสอบเครื่องมือเก็บข้อมูล
- 6) ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ
- 7) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้
- 8) นำข้อมูลจากการทดลองใช้เครื่องมือ มาวิเคราะห์หาความเที่ยง และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยงตั้งแต่ 0.40 ขึ้นไปมาใช้
- 9) จัดพิมพ์เครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์

3.3.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม แล้วนำเครื่องมือเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน ทำการตรวจสอบความตรงเชิงด้านโครงสร้างของเครื่องมือ ความตรงด้านเนื้อหา

เมื่อดำเนินการดังกล่าวแล้วผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้ว จึงจัดพิมพ์เครื่องมือเพื่อนำไปทดลองใช้ (Try out) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะเหมือน ๆ กันกับกลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการครูในโรงเรียนจำนวน 40 คน แล้ว นำมาวิเคราะห์หาสัมประสิทธิ์ของความเที่ยงของแบบสอบถาม ในตอนที่ 3 และตอนที่ 4 โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป โปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบ และแบบสอบถาม ได้ ค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยง เท่ากับ 0.97

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ คือ

1) จัดเตรียมเครื่องมือตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนและจัดทำรหัสในแบบสอบถามให้ตรงกับรายชื่อของกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มไว้แล้ว

2) ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขออนุญาต และขอความร่วมมือไปยังสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น เพื่อแจ้งโรงเรียนขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารโรงเรียนและข้าราชการครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

3) จัดส่งแบบสอบถามให้โรงเรียน โดยกำหนดวันเวลาที่จะไปขอรับแบบสอบถาม คืนด้วยตนเอง ซึ่งดำเนินการระหว่างวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2539 ถึงวันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2539 โดยส่งแบบสอบถามไปจำนวน 498 ชุด ได้รับคืน 475 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.38 เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 464 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.17

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติ ทำการวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ เพื่อหาความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบหาความแตกต่างระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน 3 ขนาดโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยใช้ t-test

เกณฑ์การแปลผลข้อมูล

ข้อมูลที่วิเคราะห์จากแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า มีการแปลผลค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง การดำเนินการ หรือมีปัญหอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง การดำเนินการ หรือมีปัญหอยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง การดำเนินการ หรือมีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง การดำเนินการ หรือมีปัญหอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง การดำเนินการ หรือมีปัญหอยู่ในระดับน้อยที่สุด